if available
THE FIRST INTERNATIONAL CONGRESS ON HEALTH SERVICES TRANSFORMATION
اولین کنگره بین المللی تحول خدمات سلامت
۲۷ و ۲۸ مهر ماه
ISC 05251-58426
Scopus
CIVILICA
Code:1525

تحلیل شکاف میان پروتکل های بالینی و عملکرد اجرایی از طریق ممیزی مستمر مستندات: رویکردی استراتژیک در ارتقای سیستم مدیریت ایمنی و نیاز سنجی آموزشی در مراکز درمانی

مهسا عسگری ۱، رضا جعفری ۲، دکتر علی محمد کردی ۳

مقدمه

در نظام های نوین حاکمیت بالینی و مدیریت کیفیت سلامت، وجود «شکاف بین دانش و عمل» یا نا همخوانی میان گایدلاین های بالینی مصوب و عملکرد عملیاتی کادر درمان، از کلیدی ترین ریشه های بروز خطاهای پزشکی و حوادث ناخواسته (Adverse Events) به شمار می رود. در رویکردهای سنتی، ممیزی پرونده های بالینی صرفاً فرآیندی واکنشی برای ارزیابی صحت ثبت صوری واژگان قلمداد می شد؛ حال آنکه در چارچوب نوین «علم اجرا» (Implementation Science)، ممیزی مستمر مستندات پزشکی به عنوان ابزاری تشخیصی و استراتژیک جهت کشف شکست های فرآیندی و سنجش پایبندی واقعی به پروتکل ها کاربرد دارد. هدف این مطالعه، تبیین نقش ممیزی پرونده ها در تحلیل شکاف، طراحی مداخلات آموزشی اثر بخش و استقرار پایدار فرهنگ ایمنی است

روش ها

این مطالعه تحلیلی–کاربردی با بهره گیری از متدولوژی «تحلیل شکاف» (Gap Analysis) در بیمارستان روانپزشکی به اجرا درآمد. در این چارچوب، از طریق چک لیست های تخصصی ممیزی بالینی، میزان انطباق میان دستورات پزشک، فرآیندهای پرستاری، ارزیابی های ایمنی (همچون ارزیابی خطر سقوط و رفتارهای پرخطر) و اقدامات ثبت شده در سیستم اطلاعات بیمارستانی (HIS) پایش شد. عدم انطباق های شناسایی شده دسته بندی و به عنوان مبنای ریشه یابی خطاها و نیاز سنجی مبتنی بر شواهد جهت بازآموزی پرسنل مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها

تجزیه و تحلیل داده های ممیزی نشان داد که در مراحل اولیه استقرار چرخه ممیزی مستمر، به دلیل افزایش حساسیت نظارتی، رفع موانع گزارش دهی و شفافیت سیستم، نرخ ثبت نقص های مستند سازی و رویدادهای ایمنی روندی صعودی (افزایش کاذب ناشی از شناسایی خطاهای نهفته) به خود می گیرد.

با گذشت زمان و اجرای اقدامات اصلاحی شامل «آموزش های هدفمند درون بخش»، «بازنگری جریان های کاری» و «کاهش سرزنش فردی»، روند انحراف از پروتکل ها کاهش معناداری یافت؛ به گونه ای که پایبندی کادر درمان به راهنما های بالینی ارتقا پیدا کرده و کاهش خطاهای بالینی ملموس شد.

نتیجه گیری

افزایش اولیه آمار خطاها و نقص های مستنداتی نباید به عنوان افت کیفیت تلقی شود، بلکه نشانه ای از گذار موفق سازمان از فرهنگ سکوت به سمت شفافیت و بلوغ ایمنی بیمار است. ممیزی مستمر پرونده ها رویکردی کارآمد برای تبدیل داده های روتین بالینی به مداخلات آموزشی هدفمند و سیستماتیک است که بستر تحول در خدمات سلامت، بهبود مراقبت های بازتوانی و تثبیت ایمنی پایدار را فراهم می سازد.

رفرنس ها

1. World Health Organization. Global Patient Safety Action Plan 2021–2030: Towards Eliminating Avoidable Harm in Health Care. Geneva: World Health Organization; 2021.

2. World Health Organization. Patient Safety Incident Reporting and Learning Systems: Technical Report and Guidance. Geneva: World Health Organization; 2020.

3. World Health Organization. Global Patient Safety Report 2024. Geneva: World Health Organization; 2024.